**NEUVOSTON SUOSITUS,**

**annettu 9 päivänä heinäkuuta 2019,**

**Bulgarian vuoden 2019 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Bulgarian vuoden 2019 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

(2019/C 301/02)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ([1]) ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ([2]) ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2018 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2019 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Se otti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 antaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan julistuksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 21 päivänä maaliskuuta 2019. Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2018 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella myös varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Bulgaria kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.

([1]) EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
([2]) EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

(2) Bulgariaa koskeva vuoden 2019 maaraportti julkaistiin 27 päivänä helmikuuta 2019. Siinä arvioitiin Bulgarian edistymistä neuvoston 13 päivänä heinäkuuta 2018 hyväksymien maakohtaisten suositusten ([3]) noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu, jonka tulokset julkaistiin samaten 27 päivänä helmikuuta 2019. Komissio katsoi analyysinsa perusteella, että Bulgarian makrotaloudessa on epätasapainoja. Erityisesti rahoitussektorilla on haavoittuvuustekijöitä samalla kun yritykset ovat hyvin velkaantuneita ja niillä on järjestämättömiä lainoja. Vaikka epätasapainojen lähteisiin puuttumisessa on edistytty, pankkien ja muun rahoitusalan valvontaa ja ohjausta koskevien viimeaikaisten uudistusten täysimääräinen täytäntöönpano ja seuranta on ratkaisevan tärkeää.

(3) Bulgaria toimitti vuoden 2019 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2019 lähentymisohjelmansa 24 päivänä huhtikuuta 2019. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

(4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 ([4]) 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa kyseisen säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla ERI-rahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.

(5) Bulgariaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Vuonna 2018 maan julkinen talous oli 2 prosenttia ylijäämäinen suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT). Vuoden 2019 lähentymisohjelmassaan Bulgarian hallitus tähtää 0,3 prosentin alijäämään suhteessa BKT:hen vuonna 2019, 0,4 prosentin ylijäämään vuonna 2020, 0,2 prosentin ylijäämään vuonna 2021 ja 0,1 prosentin ylijäämään vuonna 2022. Uudelleenlasketun rakenteellisen rahoitusaseman ([5]) perusteella julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, ylittyy edelleen koko ohjelmakauden ajan. Vuoden 2019 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan supistuvan asteittain 22,6 prosentista vuonna 2018 suhteessa BKT:hen 16,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2022. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Komission kevään 2019 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan 0,7 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen vuonna 2019 ja 0,6 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen vuonna 2020, joten se ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Kaiken kaikkiaan neuvosto arvioi Bulgarian vuosina 2019 ja 2020 noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.

(6) Verotulot ja verosäännösten noudattaminen paranevat, ja käynnissä on useita aloitteita. Veronkanto ei kuitenkaan näytä kehittyvän kaikkialla samassa tahdissa. Tämä koskee erityisesti työhön liittyvää verotusta ja sosiaaliturvamaksuja sekä joitakin valmisteveroluokkia. Näytön perusteella myös pimeä työ ja polttoaineiden laiton kauppa ovat edelleen haaste. Veronkannon parantamiseen tähtäävien toimien jatkaminen ja kohdennetut lisätoimenpiteet verojärjestelmän tiettyjen osien haasteiden ratkaisemiseksi ovat ensiarvoisen tärkeitä, jotta edelleen laaja-alaista harmaata taloutta saadaan hillittyä.

(7) Hallitus on toteuttanut toimia julkisen varainkäytön vaikuttavuuden parantamiseksi. Maailmanpankki on saanut valmiiksi useita julkisia instituutioita (ministeriöitä ja kuntia) kattavan menojen uudelleenarvioinnin ja kaksi pilottitutkimusta, joista toinen käsittelee poliisi- ja pelastustoimea ja toinen jätevesihuoltoa, sekä laatinut hallitukselle käsikirjan tulevia arviointeja varten. Hallitus otti vuoden 2018 keskipitkän aikavälin julkisen talouden strategiassa käyttöön joukon tulosindikaattoreita, joilla on tarkoitus arvioida eri politiikanalojen menojen vaikutuksia pitkällä aikavälillä ja auttaa talousarvion arvioinnissa ja suunnittelussa. Näiden aloitteiden jatkotoimien odotetaan parantavan julkisten menojen laatua, tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä ja sitä kautta julkishyödykkeiden tarjontaa ja laatua.

([3]) EUVL L 320, 10.9.2018, s. 7.

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

([5]) Komission yhteisesti sovittuja menetelmiä noudattaen uudelleen laskema suhdannekorjattu rahoitusasema ilman kertaluonteisia ja väliaikaisia toimenpiteitä.

(8) Valtionyhtiöt kärsivät heikosta omistajaohjauksesta, mikä heijastuu pitkälti myös niiden taloudelliseen suorituskyvyn. Valtionyhtiöiden omistajaohjauksen oikeudellista kehystä uudistetaan parhaillaan yhteistyössä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) kanssa ja komission perustaman rakenneuudistusten tukipalvelun tuella. Uudistuksella pyritään korjaamaan nykyisiä puutteita lähentämällä kansallista lainsäädäntöä valtionyhtiöiden omistajaohjausta koskeviin OECD:n suuntaviivoihin. Kehyksen hyväksyminen ja tehokas täytäntöönpano varmistavat uudistuksen jatkuvuuden ja ovat ratkaisevan tärkeitä sen onnistumisen kannalta.

(9) Talouden suotuisan toimintaympäristön ansiosta pankkien vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnusluvut paranivat keskimäärin. Samalla rahoitusalan ulkopuolisten yritysten järjestämättömien lainojen määrä supistui, vaikka se onkin edelleen suuri. Järjestämättömien lainojen jälkimarkkinoista on tullut dynaamisemmat. Bulgarian kansallispankki hyväksyi 30. toukokuuta 2019 päätöksen järjestämättömien saamisten käsittelyä koskevien Euroopan pankkiviranomaisen ohjeiden täytäntöönpanosta. Rahoitusalan arviointien edellyttämät jatkotoimet ovat vahvistaneet pankkisektoria, mutta joitakin haavoittuvuuksia on edelleen jäljellä. Vuoden 2018 uusiin sääntelyaloitteisiin kuuluivat säännöt, jotka koskevat suuria riskikeskittymiä ja asiakaskokonaisuuksien tunnistamista, vastasyklisen pääomapuskurikannan korottaminen ja makrovakausvälineiden käyttöönotto lainanottajiin kohdistuvissa toimenpiteissä. Lähipiirin liiketoimia koskevien lainsäädäntöaloitteiden jatkotoimina suoritettavat jatkuvat valvontatoimet lähipiirille myönnettävien lainojen rajoittamiseksi ja vakuuksiin liittyvien säännösrikkomusten rankaisemiseksi ovat olennaisen tärkeitä moitteettomien liiketoimintakäytäntöjen tukemiseksi. Pankkien kriisinratkaisukehyksen vahvistaminen on toinen parhaillaan toteutettava toimenpide, joka parantaa rahoitusalan häiriönsietokykyä.

(10) Maksukyvyttömyysjärjestelyjen uudistuksen valmistuminen voisi auttaa yksityisen sektorin suuren velkamäärän ja järjestämättömien lainojen edelleen suuren osuuden vähentämisessä. Joidenkin elementtien puuttuminen heikentää maksukyvyttömyyskehyksen tehokkuutta ja vaikuttavuutta, mikä tekee maksukyvyttömyysmenettelyistä hitaita ja kalliita. Samalla riittävien seurantavälineiden puuttuminen estää nykyisten ja uusien maksukyvyttömyyttä edeltävien menettelyjen ja maksukyvyttömyysmenettelyjen asianmukaisen analysoinnin sekä konkreettisten esteiden tai heikkojen kohtien tunnistamisen. Lokakuussa 2018 Bulgaria pyysi komission rakenneuudistusten tukipalvelusta apua edistääkseen maksukyvyttömyyskehyksen uudistamista. Hankkeen tavoitteena on kartoittaa maksukyvyttömyyskehyksen puutteet ja laatia etenemissuunnitelma niiden korjaamiseksi. Uudistuskehityksen tukeminen ja tulevan etenemissuunnitelman toteuttaminen on tärkeää.

(11) Bulgaria hyväksyi lainsäädäntömuutoksia vuonna 2018 ja toukokuussa 2019 ja pyrkii siihen, että Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849 ([6]) (neljäs rahanpesun vastainen direktiivi) saatetaan täysin johdonmukaisesti osaksi maan kansallista lainsäädäntöä. Näiden toimenpiteiden tulokselliseen toteuttamiseen olisi kiinnitettävä huomiota. Viranomaiset eivät ole vieläkään viimeistelleet kansallista riskinarviointia tai tiedottaneet siitä, vaikka se toimii kulmakivenä suunniteltaessa riittäviä kansallisia toimenpiteitä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjumiseksi. Lisäksi viimeaikainen kehitys pankkisektorilla viittaa siihen, että kansainvälisten rahoitusliiketoimien kansallista valvontaa on parannettava ja rahanpesun torjuntakehyksen tuloksellinen täytäntöönpano on varmistettava. Korruptioriski on otettava paremmin huomioon, sillä se on rahanpesun esirikos. Bulgarian viranomaisten on saatava aikaan konkreettista näyttöä käytännön tuloksista, josta ovat osoituksena korkean tason korruptiotapauksissa annetut lopulliset tuomiot. Talousrikostutkinnan ja taloudellisen profiloinnin käyttö on vähäistä.

(12) Pankkien ulkopuolista valvontaa ollaan uudistamassa. Rahoitusvalvontakomissio hyväksyi syyskuussa 2017 pankkien ulkopuolisen rahoitusvalvonnan uudistamista koskevan toimintasuunnitelman yhteistyössä Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen kanssa. Käynnissä olevan toimintasuunnitelman täysimääräinen ja oikea-aikainen täytäntöönpano ja sen noudattamisen valvonta edistävät pankkien ulkopuolisen rahoitussektorin asianmukaista valvontaa. Sekundaarilainsäädäntöön on tehty muutoksia, joilla pyritään parantamaan arvostussääntöjä ja niiden soveltamista. Niiden tuloksellinen täytäntöönpano ja noudattamisen valvonta ratkaisisi jäljellä olevat, aiemmin havaitut arvostusongelmat. Lisäksi konsernitason valvonta on edelleen ongelma asianmukaisen riskiperusteisen vakuutusvalvonnan varmistamisessa.

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta (EUVL L 141, 5.6.2015, s. 73).

(13) Autovakuutusalalla on joitakin haavoittuvuuksia. Tarkkaan määriteltyjen korvaussääntöjen avulla tuomarit voisivat antaa yhdenmukaisempia tuomioita yksittäisissä tuomioistuinkäsittelyissä. Tällainen menettely auttaisi pitkällä aikavälillä vähentämään moottoriajoneuvojen vastuuvakuutusalan kustannuksia, volatiliteettia ja vakuutusriskiä. Alan kestävyyttä parantaisi myös parempi hinnoittelu, jossa asiakkaiden ajohistoria otettaisiin huomioon. Rahoitusvalvontakomissio on ehdottanut bonus-malus-järjestelmää, josta käydään laajaa julkisesta keskustelua. Lisäksi vihreän kortin järjestelmää hallinnoivan viraston likviditeettiin on suhtauduttu erittäin huolestuneesti pääasiassa siksi, että yksi bulgarialainen vakuutuksenantaja ei ole kyennyt maksamaan korvauksia. Järjestelmän uskottavuuden ja tehokkuuden kannalta on ratkaisevan tärkeää, että kaikki jäsenet noudattavat tiukasti velvoitteitaan.

(14) Infrastruktuurissa on suuria investointivajeita. Liikenneinfrastruktuurin kattavuus ja laatu ovat parantuneet, mutta ne ovat edelleen unionin keskiarvoa heikompia. Euroopan laajuinen liikenneverkko on edelleen Bulgariassa kesken. Lisäksi tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöt ovat lisääntyneet voimakkaasti viiden viime vuoden aikana. Rautatie- ja maantieosuuksien sekä niihin liittyvien Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmien ja älykkäiden liikennejärjestelmien kehittämistä on jatkettava. Bulgariassa yhdyskuntajätevesien viemäröinti- ja käsittelyaste on matala, ilmansaastetasot korkeita, kaatopaikoille päätyvän yhdyskuntajätteen osuus suuri ja kierrätysaste huomattavasti unionin keskiarvoa alhaisempi. Investointeja kestävään vesihuoltoon, resurssitehokkuuteen ja kiertotalouteen siirtymiseen tarvitaan. Lisäksi investointitarpeet energia-alalla sekä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi ovat huomattavia. Talouden korkea energiaintensiteetti ja hidas edistyminen energiatehokkuustavoitteiden saavuttamisessa erityisesti rakennusalalla haittaavat maan yritysten tuottavuutta ja kilpailukykyä. Siksi on lisättävä toimia, joilla varmistetaan, että teollisuuteen, liikenteeseen ja rakennusalalle tehdään huomattavia energiansäästöjä tuottavia kohdennettuja investointeja. Bulgarian kansallisessa ilmasto- ja energiasuunnitelmassa hahmoteltujen painopisteiden mukaiset lisäinvestoinnit puhtaan energian infrastruktuuriin (kuten puhtaaseen ja vähähiiliseen sähköntuotantoon, siirtoverkkoihin ja älykkäisiin verkkoihin) auttaisivat osaltaan parantamaan talouden yleistä kilpailukykyä sekä ihmisten elämänlaatua.

(15) Vaikka julkiset tutkimusmäärärahat kasvoivat vuonna 2018, tutkimus- ja kehitysmenot ovat edelleen hyvin pienet sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Suuret monikansalliset yritykset ovat hallitsevassa asemassa yksityisen sektorin tutkimus- ja kehitysinvestoinneissa, jotka keskittyvät pääkaupunkiseudulle. Uudistusten hidas toteuttaminen ja tutkimus-, kehitys- ja innovointijärjestelmän suuri hajanaisuus heikentävät tutkimus- ja kehitysinvestointien vaikutusta tuottavuuteen ja kasvuun. Moni yliopisto ja tutkimuslaitos pärjää edelleen heikosti korkeatasoisessa tieteellisessä tutkimuksessa. Tiede- ja yritysmaailman väliset yhteydet ovat edelleen hyvin heikot, ja inhimillisen pääoman saatavuus tutkimus- ja kehittämisjärjestelmässä on huomattava huolenaihe. Klusterit ja niiden tarjoamat mahdollisuudet ovat Bulgariassa alikehittyneitä, sillä niillä ei useinkaan ole kriittistä massaa. Lisäuudistusten, toimivamman ohjausjärjestelmän ja vaikuttavampien julkisten investointien avulla voidaan maksimoida vaikutukset tuottavuuteen ja parantaa talouden kilpailukykyä. Lisäksi digitalisaation lisääntyminen yrityksissä ja uusien liiketoimintamallien käyttöönotto ovat ratkaisevan tärkeitä maan tuottavuuden kannalta.

(16) Julkisen hallinnon ja sähköisen viranomaisasioinnin uudistukset edistyvät hitaasti ja tuottavat riittämättömiä parannuksia, ja liiketoimintaympäristö pysyy heikkona. Useita uudistustoimenpiteitä on hyväksytty, mutta niiden toteuttaminen käytännössä on edennyt hitaasti. Institutionaaliset puutteet, sääntelyn epävarmuus, korruptio ja riittämätön työvoiman tarjonta ovat edelleen suurimmat esteet investoinneille. Julkisen sektorin hallintoa hyödyttäisivät suurempi läpinäkyvyys, selvemmät säännöt ja pitkän aikavälin perspektiivi. Myös tuotetestauksessa ja -turvallisuudessa esiintyy puutteita vähäisten taloudellisten ja henkilöresurssien vuoksi. Vaikka suurin osa kansalliseen hankintastrategiaan kuuluvista toimenpiteistä on hyväksytty, niiden toteuttaminen vaatii jatkuvaa seurantaa, valvontaa ja arviointia. Hankintoja tehdään usein ilman tarjouskilpailua ja usein yhden ainoan tarjouksen perusteella, mikä vaarantaa järjestelmän läpinäkyvyyden ja toimivuuden. Julkisten hankintojen sektorin hallinnolliset valmiudet ovat jatkuva haaste, samoin julkisia hankintoja tekevien tahojen ammattimaistaminen ja yhdistetyt hankinnat. Sähköisten hankintamenettelyjen huomattava viivästyminen estää julkisten hankintamenettelyjen läpinäkyvyyden ja tehokkuuden parantamisen.

(17) Työmarkkinatilanne on parantunut, mutta haasteita riittää edelleen. Työllisyysaste on noussut korkeimmalle tasolle Bulgarian unioniin liittymisen jälkeen, ja työttömyysaste on unionin keskiarvon alapuolella. Myönteisestä kehityksestä huolimatta joillakin väestöryhmillä, kuten heikosti koulutetuilla, nuorilla, romaneilla ja vammaisilla, on edelleen vaikeuksia saada töitä. Pitkäaikaistyöttömien tukemiseksi ollaan toteuttamassa erityistoimia. Vuonna 2018 heidän osuutensa työvoimasta oli 3 prosenttia. Vaikuttavien ja jatkuvien tiedotustoimien, aktiivisen työvoimapolitiikan ja integroitujen työllisyys- ja sosiaalipalvelujen yhdistelmä voisi parantaa heikommassa asemassa olevien väestöryhmien työllistettävyyttä ja työnsaantimahdollisuuksia.

(18) Bulgarian kasvavan osaamisvajeen korjaaminen edellyttää huomattavia investointeja. Nuorten työllistymismahdollisuudet saattaisivat parantua, jos työharjoittelujen ja oppisopimuskoulutuksen laatu ja tuloksellisuus paranisivat. Lisäksi aikuisväestön osallistuminen ammatillisiin täydennys- ja uudelleenkoulutustoimenpiteisiin on hyvin vähäistä. Digitaalisten taitojen kehittämiseen tähtäävistä toimenpiteistä huolimatta bulgarialaisten digitaaliset perustaidot (29 prosenttia väestöstä hallitsee digitaaliset perustaidot, kun unionin keskiarvo on 57 prosenttia) kuuluvat unionin heikoimpien joukkoon.

(19) Vuonna 2018 Bulgaria ratifioi Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimuksen vähimmäispalkoista ja asiasta käytiin useita neuvottelukierroksia, mutta silti työnantajat ja ammattiliitot ovat edelleen eri mieltä vähimmäispalkan määrittävistä kriteereistä. Objektiivista ja läpinäkyvää palkanmäärittämismekanismia koskevissa neuvotteluissa on pyrittävä laajempaan yhteisymmärrykseen. Vaikka työmarkkinaosapuolten osallistuminen toimenpiteiden ja uudistusten suunnitteluun ja toteuttamiseen näyttää lisääntyneen, jatkuva tuki tehostetulle työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulle on edelleen tarpeen.

(20) Koulutustulokset ovat edelleen huonoja ja vanhempien sosioekonominen asema vaikuttaa niihin yhä suuresti. Tämä kuvastaa koulutusjärjestelmän laatuun ja inklusiivisuuteen liittyviä haasteita. Bulgaria ei investoi riittävästi koulutukseen. Tämä koskee erityisesti esiasteen ja alemman perusasteen koulutusta, jotka ovat ensiarvoisen tärkeitä yhtäläisten mahdollisuuksien luomiseksi varhaislapsuudesta lähtien. Osallistuminen laadukkaaseen varhaiskasvatukseen on vähäistä erityisesti romanien ja muiden heikommassa asemassa olevien väestöryhmien lasten osalta. Koulunkäynnin varhain lopettaneiden osuus on edelleen suuri, mikä vaikuttaa myöhemmässä vaiheessa kielteisesti työllistyvyyteen ja työmarkkinatuloksiin. Ammatillisen koulutuksen työmarkkinarelevanssi ja duaalikoulutusjärjestelmän saatavuus ovat edelleen riittämättömiä. Käynnissä olevista toimenpiteistä huolimatta tarvitaan lisätoimia, jotta voidaan varmistaa, että korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden taidot riittävät johdonmukaisesti paikkaamaan lyhyen ja keskipitkän aikavälin osaamisvajetta. Joitakin järjestelyjä opettajien uudelleenkouluttamiseksi ja ammatin houkuttelevuuden lisäämiseksi on otettu käyttöön. Opettajien perus- ja jatkokoulutusohjelmia on kuitenkin vielä vahvistettava, ja opetushenkilökunnan työskentelyolosuhteita parantavia lisätoimia tarvitaan edelleen.

(21) Tuloerot sekä köyhyys- ja syrjäytymisriski ovat Bulgariassa edelleen suuria. Vaikka köyhyys- ja syrjäytymisriskiaste on alenemassa, vuonna 2018 se oli 32,8 prosenttia, mikä on edelleen selvästi yli unionin keskiarvon. Sosiaaliturvajärjestelmä ei kata kaikkia työntekijöitä, ja sosiaalisen suojelun järjestelmä ei riitä ratkaisemaan merkittäviä sosiaalisia ongelmia. Tämä kuvastaa sosiaalimenojen alhaista tasoa, sosiaalipalvelujen epätasaista saatavuutta kautta maan ja verojärjestelmän heikkoa uudelleenjakovaikutusta. Vuonna 2018 väestön rikkaimman 20 prosentin tulot olivat 7,7 kertaa suuremmat kuin köyhimmän 20 prosentin, eli tuloerot ovat edelleen unionin korkeimpia. Vaikka joitakin toimenpiteitä on toteutettu, vähimmäistulon riittävyys ja kattavuus on edelleen heikko, eikä sen säännölliseen tarkistukseen ole edelleenkään objektiivista mekanismia. Sosiaalipalvelut kärsivät heikosta laadusta ja aktiivista osallisuutta edistävän kokonaisvaltaisen lähestymistavan puutteesta. Sosiaalipalvelujen, terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon saatavuudessa on edelleen eroja. Tämä heikentää niiden kykyä tarjota kattavaa tukea heikoimmassa asemassa oleville, kuten romaneille, lapsille, vanhuksille, vammaisille ja maaseudulla asuville. Osalla väestöstä on vaikeuksia löytää kohtuuhintaisia asuntoja. Sen vuoksi tarvitaan lisätoimia, jotka edistävät aktiivista osallisuutta ja heikommassa asemassa olevien väestöryhmien kuten romanien sosioekonomista integroitumista, parantavat laadukkaiden palvelujen saatavuutta ja vähentävät aineellista puutetta.

(22) Terveydenhuoltoalaa vaivaa edelleen julkisten rahoituksen vähäisyys. Bulgariassa terveydenhuoltopalvelujen saatavuus on heikkoa, mikä johtuu rajallisten resurssien epätasaisesta jakautumisesta ja sairausvakuutusjärjestelmän heikosta kattavuudesta. Palvelujen käyttäjiltä perittävät maksut ovat huomattavia, sillä niiden on kompensoitava julkisen rahoituksen vähäisyys. Yleislääkäreiden heikko saatavuus rajoittaa perusterveydenhuollon tarjontaa. Sairaanhoitajapula on merkittävä, sairaanhoitajien määrä asukasta kohden on unionin alhaisimpia. Kansallisen terveysstrategian nopeampi ja tehokkaampi toteuttaminen auttaisi puuttumaan näihin ongelmakohtiin.

(23) Komissio valvoo edelleen oikeuslaitoksen uudistamista sekä korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa Bulgariassa yhteistyö- ja seurantamekanismin puitteissa. Tämän vuoksi näitä osa-alueita ei käsitellä Bulgarian maakohtaisissa suosituksissa, mutta ne ovat tärkeitä, jotta maan liiketoimintaympäristö voi kehittyä myönteiseen suuntaan. Marraskuussa 2018 julkaistussa yhteistyö- ja seurantamekanismia koskevassa kertomuksessa todettiin, että Bulgaria on jatkanut oikeuslaitoksen uudistamista ja korjannut puutteita korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa, mutta useilla osa-alueilla tarvitaan lisätoimia. Komission on tarkoitus arvioida edistymistä uudelleen alkusyksystä 2019.

(24) Kaudella 2021–2027 voitaisiin unionin rahastoja koskevan ohjelmasuunnittelun avulla auttaa korjaamaan joitakin suosituksissa havaituista puutteista, erityisesti vuoden 2019 maaraportin liitteen D kattamilla osa-alueilla. Näin Bulgaria voisi mainituilla aloilla hyödyntää kyseisiä rahastoja parhaalla mahdollisella tavalla ottaen huomioon alueelliset erot. Maan hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen näiden varojen hallinnoimiseksi on tärkeä tekijä tämän investoinnin onnistumisen kannalta.

(25) Komissio on vuoden 2019 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Bulgarian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2019 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2019 lähentymisohjelman, vuoden 2019 kansallisen uudistusohjelman ja jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Bulgarialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Komissio on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Bulgarian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.

(26) Neuvosto on tutkinut vuoden 2019 lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo ([7]), että Bulgarian odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.

(27) Neuvosto on tutkinut vuoden 2019 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2019 lähentymisohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävästä suosituksesta 2,

SUOSITTAA, että Bulgaria toteuttaa vuosina 2019 ja 2020 toimia, joilla se

1. parantaa veronkantoa kohdennetuilla toimenpiteillä esimerkiksi polttoaineverojen ja työn verotuksen osa-alueilla; parantaa valtion omistamien yritysten omistajaohjausta hyväksymällä tulevan lainsäädännön ja panemalla sen täytäntöön;

2. varmistaa pankkisektorin vakauden tehostamalla valvontaa, edistämällä omaisuuserien asianmukaista arvostamista, pankkien vakuudet mukaan lukien, ja edistämällä toimivia järjestämättömien lainojen jälkimarkkinoita; varmistaa rahanpesun torjuntakehyksen tuloksellisen valvonnan ja täytäntöönpanon; vahvistaa pankkien ulkopuolista rahoitussektoria riskiperusteisen valvonnan, hiljattain hyväksyttyjen arvostussääntöjen ja konsernitason valvonnan tehokkaalla täytäntöönpanolla; toteuttaa tulevan etenemissuunnitelman maksukyvyttömyyskehyksessä havaittujen puutteiden korjaamiseksi; edistää autovakuutusalan vakautta vastaamalla markkinoiden haasteisiin ja korjaamalla jäljellä olevia rakenteellisia heikkouksia;

3. keskittää investointeihin liittyvän talouspolitiikan tutkimukseen ja innovointiin, liikenteeseen, erityisesti sen kestävyyteen, vesi-, jäte- ja energiainfrastruktuureihin ja energiatehokkuuteen alueelliset erot huomioon ottaen ja liiketoimintaympäristön parantamiseen;

([7]) Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4. parantaa työllistettävyyttä vahvistamalla osaamista, myös digitaalista osaamista; parantaa koulutuksen laatua, työmarkkinarelevanssia ja inklusiivisuutta erityisesti romanien ja muiden heikommassa asemassa olevien väestöryhmien kohdalla; edistää sosiaalista osallisuutta parantamalla integroitujen työllisyys- ja sosiaalipalvelujen saatavuutta ja vähimmäistoimeentulotukea; parantaa terveyspalvelujen saatavuutta muun muassa pienentämällä palvelujen käyttäjiltä perittäviä maksuja ja puuttumalla terveydenhuollon työntekijäpulaan.

Tehty Brysselissä 9 päivänä heinäkuuta 2019.

*Neuvoston puolesta*
*Puheenjohtaja*
M. LINTILÄ